

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

maj 2025. godine

Bilten broj 5/2025

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	4
JKP „Čistoća“ iz Novog Sada nudi novac na tenderu da drugi rade njen posao	4
Ova funkcionerska kampanja ogoljenija nego prethodna	5
Inicijative i analize	7
Zahtev za donošenje načelnog stava Veća Agencije za sprečavanje korupcije o obavezi donošenja rešenja prilikom odlučivanja Agencije za sprečavanje korupcije da rešenjem odlučuje o prijavama zbog kršenja odredaba Zakona o sprečavanju korupcije i predlog za vršenje nadzora	7
Mediji	10
„Situacija lošija nego 2023, novi momenat je promocija Pokreta za narod“: Nemanja Nenadić o izbornim uslovima	10

Aktivnosti

U maju smo nastavili rad na nizu istraživanja i projekata. Među njima je i „Unapređenje profesionalnog upravljanja u lokalnim javnim preduzećima“, koji se bliži kraju i čije rezultate i nalaze planiramo da predstavimo početkom juna.

Započeli smo rad i na novom, devetom, ciklusu ocenjivanja i rangiranja svih jedinica lokalne samouprave po Indeksu transparentnosti – LTI 2025.

U okviru koalicije prEUgovor pripremamo novi Alarm izveštaj, čije je predstavljanje planirano za početak juna.

Tokom maja nekoliko visokih evropskih zvaničnika posetilo je Srbiju (između ostalih, komesarka za proširenje Marta Kos, visoka predstavica EU za spoljnu politiku i bezbednost Kaja Kalas, predsednik Evropskog saveta Antonio Košta). Pored državnih zvaničnika svi oni su imali sastanke i sa predstavnicima nekoliko nevladinih organizacija i medijskih udruženja. U fokusu interesovanja bile su promene u medijskoj sferi (novi konkurs za izbor članova REM, izmene medijskih zakona), izmene propisa od značaja za izbore, kao i drugi prioriteti iz Reformske agende.

Predstavnik Transparentnosti Srbije, programski direktor Nemanja Nenadić, na ovim sastancima je ukazivao na prioritete mere koje bi vlasti u Srbiji trebalo da sprovedu, a koje su u vezi sa obavezama koje je Vlada Srbije već preuzela. Kada je reč o prevenciji korupcije i javnim nabavkama, a povodom nesreću u Novom Sadu koja je bila povod za masovne antikorupcijske proteste, on je podsetio na već preuzetu obavezu Vlade da objavi dokumente koji se odnose na sve infrastrukturne projekte, bez obzira na način ugovaranja. U pogledu izbornih uslova, ukazao je na izbore u Kojseriću i Zaječaru, za koje ne postoje posmatračke misije ODIHR – da oni predstavljaju najbolji pokazatelj da li postoji iskrena volja da se postupa po preporukama ODIHR.

Bilo kakva promena zakona koji se odnose na izbore, uključujući i najavljene dopune Zakona o jedinstvenom biračkom spisku, mogu u najboljem slučaju da donesu neki efekat za nekoliko meseci ili godinu. S druge strane, Vlada je propustila priliku da svoju navodnu opredeljenost za postupanje po ODIHR preporukama pokaže u praksi na ovim lokalnim izborima, naročito u pogledu ključne preporuke iz juna 2024 – da se spreče zloupotrebe javnih resursa i da se postavi jasna razlika između onog šta je državno, a šta partijsko.

U pogledu najavljenih izmena medijskih zakona, Nenadić je podsetio na obavezu organizovanja javne rasprave, koja, uprkos tome, nije planirana. Takođe, podsetio je na činjenicu da je Medijskom strategijom iz 2020 planirano da se usvoje pravila o državnom oglašavanju i nabavci drugih medijskih usluga, ali da to nije učinjeno.

Nenadić je takođe evropske zvaničnike upoznao sa nalazima istraživanja javnog mnjenja o korupciji koje je Transparentnost Srbija sprovela u martu 2025, kao i sa prioritetima u toj oblasti koje je TS objavila istog meseca.

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) radilo je i tokom maja. Sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno dobiti potrebna obaveštenja, na broj 069 1978 158 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

U maju smo imali 115 objavljenih vesti o našim aktivnostima ili izjava predstavnika TS.

Na sajt TS, u segmentu „Inicijative i analize“, postavili smo nekoliko novih [analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora. Među njima je i niz zahteva dopisa i prijava AGenciji za sprečavanje korupcije u vezi sa lokalnim izborima u Kosjeriću i Zaječaru.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu

Transparentnost Srbija

Pod lupom

JKP „Čistoća“ iz Novog Sada nudi novac na tenderu da drugi rade njen posao

20. maja 2025.

Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ iz Novog Sada raspisalo je javnu nabavku za usluge čišćenja, sakupljanja i selektovanja otpada, procenjene vrednosti 250 miliona dinara (oko 2,1 milion evra), piše Nova ekonomija.

Posao uključuje čišćenje javnih površina metlom, sakupljanje otpada i utovar u kamion ili kontejner, uklanjanje otpada iz posuda za otpad, sakupljanje kabastog i građevinskog otpada...

Nakon završetka postupka javne nabavke, sa izabranim ponuđačem biće potpisan okvirni sporazum na period od jedne godine, navodi se u tenderskoj dokumentaciji.

Po zaključenju okvirnog sporazuma „Čistoća“ će izdavati i dostavljati izabranom pružaocu usluge pisane narudžbenice, u kojima će ga obavestiti o svojim potrebama.

Ove narudžbenice „Čistoća“ će izdavati do realizacije ukupne vrednosti okvirnog sporazuma ili najkasnije jednu godinu od dana zaključenja sporazuma, navodi se u tehničkoj specifikaciji.

Inače, JKP „Čistoća“ planira da potroši ukupno 1.438.970.000 dinara za nabavku radova, dobara i usluga u 2025. godini.

Iz ovog preduzeća nisu odgovorili na pitanja Nove ekonomije zašto traže privatnog partnera za obavljanje posla koji je osnovna delatnost „Čistoće“.

Eventualno objašnjenje za ovaj trošak ne navodi se ni u programu poslovanja za 2025. godinu JKP „Čistoće“.

Nemanja Nenadić iz organizacije Transparentnost Srbija kazao je da odluka javnog preduzeća da za poslove iz svoje osnovne nadležnosti angažuje druge firme može biti ne samo necelishodno postupanje, već i protivno zakonu.

„Na prvi pogled, a u svakom slučaju sve dok javno preduzeće ne bude pružilo neko razumno objašnjenje za ovakav postupak, čini se da je reč o rasipanju javnih resursa“, rekao je Nenadić za Novu ekonomiju.

Čak i u slučaju da je ovakvo postupanje odobreno i da nije protivno pravilima, nameće se pitanje celishodnosti, dodao je on.

Dugogodišnji partneri poznati javnosti

Ovo nije prvi put da JKP „Čistoća“ raspisuje nabavku za vršenje usluga iz sopstvene nadležnosti.

Prošle godine sklopljena su dva ovakva ugovora, vrednosti 150, odnosno 140 miliona dinara, kako se vidi na portalu javnih nabavki.

Takođe, 2023. godine sklopljen je ugovor vrednosti 149 miliona dinara, a 2022. godine za 100 miliona dinara.

U sva četiri slučaja, dobitnik posla bio je konzorcijum iste tri firme – Optimum MV-NS, Laboris i Montop HRS.

Montop je agencija za zapošljavanje u vlasništvu Marka Bosanac, biznismena bliskog Srpskoj naprednoj stranci.

Bosanac se poslednji put spominjao u medijima u aprilu ove godine, kada se obrušio plafon u školi u Rači.

Ovu školu je rekonstruisala grupa izvođača u kojoj je i Bosančeva firma „Montop Pro Technology“, pisali su tada mediji.

Bosanac je poznat po tome što je više puta predvodio skandiranje na mitinzima SNS-a, ali i po brojnim poslovima koje njegove firme dobijaju od države, koji uključuju očitavanje brojila.

Protiv njega je 2021. godine bila podneta krivična prijava zbog navodnog napada na demonstrante tokom protesta protiv Rio Tinta u Novom Sadu, ali je tužilaštvo odbacilo prijavu.

Ova funkcionerska kampanja ogoljenija nego prethodna

28. maja 2025.

U suštini se ništa nije promenilo od prethodnih izbora. Možemo reći da je ova funkcionerska kampanja u Zaječaru i Kosjeriću još ogoljenija nego što je bila ona prethodna, ocenio je Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbija.

"Mi smo 2021. godine, kada su takođe bili izbori u Zaječaru i Kosjeriću, izmerili tada da je intenzitet poseta ministara u te dve opštine bio oko 40 puta veći nego u doba kada nije bilo izborne kampanje u tim mestima i to vidimo i sada", izjavio je Nenadić u emisiji "Studio Live" na N1.

On je naveo i jedan "tipičan primer" funkcionerske kampanje juče u Zaječaru.

"Juče je u Zaječaru bio jedan događaj, poseta jednoj divljoj deponiji, pa je bila državna sekretarka u Ministarstvu zaštite životne sredine i ministar poljoprivrede. To su ti tipični primeri funkcionerske kampanje republičke vlasti, gde nalaze neke povode da posete upravo ta mesta i ono što smo mogli da vidimo svih ovih dana da

se taj intenzitet poseta samo pojačava", rekao je Nemanja Nenadić.

Sagovornik N1 je podsetio da je glavna zamerka ODIHR-a nakon lokalnih izbora u junu 2024. bila ta da se "jasno razdvoji partija od države", kao i da se "spreči zloupotreba javnih resursa koja ima razne forme za vođenje predizborne kampanje".

"Sa druge strane imamo predstavnike naše države koji svečano izjavljuju, kada komuniciraju sa evropskim zvaničnicima, kako su spremni da ispune preporuke ODIHR-a, a u praksi rade potpuno suprotno", ocenio je Nenadić

Govoreći o reformama u oblasti izbornog zakonodavstva, on je naveo da ako "ne bude onog ko treba da primeni zakon i da odluči da je neka povreda nastala, onda nam te zakonske reforme neće vredeti mnogo"

Revizija biračkog spiska ne može da se uradi, odnosno, kako je naveo Nenadić, nema smisla da se radi, ako u njoj ne učestvuju oni koji su ukazivali da postoje neki problemi u tom biračkom spisku.

"Naš osnovni problem je da imamo situaciju gde vlast, umesto da prihvati da problemi postoje i da ih treba rešavati, ulaze u negaciju i minimizaciju i dolazimo do toga da govorimo da li je ODIHR dao više preporuka nego Nemačka ili Kanda, umesto da se posvete tom procesu", rekao je on. Nenadić je naveo da je ono što je moglo da se promeni i što i dalje treba promeniti jeste pitanje zloupotrebe javnih resursa. "Ograničiti mogućnost da se ovakve stvari u Zaječaru i Kosjeriću dešavaju na bilo kojim izborima koje budemo imali u budućnosti, da sprečimo mogućnost da se tokom izborne kampanje pojačano upumpavaju javni resursi", dodao.

Govoreći o izborima za mesne zajednice, Nemanja Nenadić je ocenio kako je najveći problem taj što "sigurno u polovini opština i gradova Srbije saveti mesnih zajednica ili ne postoje ili nisu u zakonitom mandatu". "To je najgora moguća pravna situacija i ona nastaje zato što opštine i gradovi ne raspisuju godinama izbore za članove saveta mesnih zajednica", izjavio je Nenadić.

Inicijative i analize

Zahtev za donošenje načelnog stava Veća Agencije za sprečavanje korupcije o obavezi donošenja rešenja prilikom odlučivanja Agencije za sprečavanje korupcije da rešenjem odlučuje o prijavama zbog kršenja odredaba Zakona o sprečavanju korupcije i predlog za vršenje nadzora

(izvod , ceo tekst dopisa dostupan je [na sajtu TS](#))

26. maja 2025.

Poštovani predsedniče i članovi Veća Agencije za sprečavanje korupcije,

Neposredan povod za ovo obraćanje je dopis direktora Agencije za sprečavanje korupcije, naslovljen kao "Obaveštenje o ishodu postupanja po prijavi" Broj: 014-07-00-0287/25-11 od 29.04.2025. godine kojim je Transparentnost Srbija (u daljem tekstu: TS) obaveštena da " ... primenom navedenih propisa na utvrđeno činjenično stanje, ... da nema osnova da se protiv vodi postupak odlučivanja o postojanju povrede odredaba čl. 40 i 50 Zakona...".

Razlog zbog koga vam se TS ovim putem obraća je činjenica da navedeni dopis ne predstavlja izuzetak u radu Agencije za sprečavanje korupcije (u daljem tekstu: Agencija) već, na žalost, pravilo u njenom radu kada je odlučivanje o prijavama zbog mogućeg kršenja odredbi Zakona o sprečavanju korupcije reč.

Pre ovog obraćanja, TS je nekoliko puta bezuspešno pokušavala da ukaže da takvo postupanje Agencije povodom prijave zbog mogućeg kršenja odredaba Zakona o sprečavanju korupcije nezakonito i nepravilno.

Zbog toga TS smatra da je obraćanje Veću Agencije poslednje i jedino svrsishodno sredstvo koje podnosiocima prijave zbog mogućeg kršenja odredaba Zakona o sprečavanju korupcije stoji na raspolaganju kako bi se sprečilo dalje nastajanje štetnih posledica do kojih opisano postupanje Agencije.

Zbog svega navedenog Transparentnost Srbija zahteva da Veće Agencije iskoristi ovlašćenje propisano članom 20 Zakona o sprečavanju korupcije i zauzme načelan stav kojim bi postupanje Agencije povodom prijave zbog mogućeg kršenja odredbi Zakona o sprečavanju korupcije privelo "poznanju prava" i usaglasilo sa stavovima pravne teorije i standardima u radu kako sudova tako i drugih organa javne vlasti. Navedeni načelan stav bi trebalo da utvrdi obavezu Agencije da nakon sprovedenog postupka po pomenutim prijavama njihovim podnosiocima dostavi dva akta: jedan pod nazivom "obaveštenje o ishodu postupka po prijavi" i drugi – odgovarajuće rešenje kojim je Agencija odlučila o samoj prijavi.

Opisani problem bi mogao da se reši i na drugi način – preciziranjem pravila u samom Zakonu o sprečavanju korupcije. To bi bilo u skladu i sa preporukama posmatračkih misija ODIHR posle izbora iz 2023. i 2024.

Međutim, kako je u ovom trenutku krajnje neizvesno kada bi do tih izmena moglo da dođe, zauzimanje načelnog stava od strane Veća bi bilo celishodno.

Koliko je snažna potreba za postojanjem pravnog leka protiv odluka direktora Agencije po prijavama, takođe se može jasno sagledati na datom primeru.

U konkretnom slučaju, TS je u prijavi ukazala na to da je zamenik gradonačelnika (a ujedno prvi na listi političkog subjekta na gradskim izborima) prekoračio svoja ovlašćenja, jer je preduzeo službenu radnju (aktivnost u svojstvu javnog funkcionera – obilazak radova), za koju nije bio ovlašćen. To je dokumentovano izvodom iz Statuta. TS je takođe ukazala na mogući razloge za ovo prekoračenje nadležnosti – promocija političkog subjekta u izbornoj kampanji.

Drugo sporno pitanje opisano u prijavi je izražavanje zahvalnosti „predsedniku Republike“ u vezi sa radovima koji se izvode u zaječarskom selu, iz razloga koji su takođe navedeni u prijavi. Reč je o državnom organu koji ne finansira, niti je ovlašćen da donosi odluke o ovoj vrsti javnih radova. S druge strane, ime i prezime aktuelnog predsednika Republike su deo naziva izborne liste na kojoj je zamenik gradonačelnika kandidat.

U prijavi su citirani delovi odredaba člana 40. i 50. Zakona o sprečavanju korupcije na čiju je povredu ukazano.

Sadržina obaveštenja o ishodu postupanja po prijavi, koje je potpisao direktor Agencije, ukazuje na to da je Agencija ne samo propustila da utvrdi sve bitne činjenice za odlučivanje o mogućoj povredi Zakona, već i na to da ključna sporna pitanja nije ni razmatrala, iako je na njih jasno ukazano u prijavi.

Tako se iz Obaveštenja ne vidi da je Agencija uopšte razmatrala pitanje da li je obilazak javnih radova čiji je finansijer Republika u nadležnosti gradonačelnika Zaječara, a ako jeste, da li je gradonačelnik bio sprečen da sprovede tu aktivnost, pa je to učinio njegov zamenik.

To je bilo neophodno utvrditi kako bi Agencija mogla da konstatuje da li se javni funkcioner pridržavao „propisa koji uređuju njegova prava i obaveze“ (što je bio dužan na osnovu člana 40. st.1. Zakona), a zatim i kao prethodno pitanje za utvrđivanje motiva za eventualno prekoračenje službenih ovlašćenja, odnosno eventualnog sticanja pogodnosti za povezano lice (što je zabranjeno na osnovu člana 40. st. 2. Zakona). Iz obaveštenja se ne vidi ni da je Agencija utvrđivala da li je postojao stvarni razlog za izražavanje zahvalnosti „predsedniku države“ prilikom obilaska radova u selu Grlište kod Zaječara ili je taj deo njegove izjave bio motivisan namerom da se kroz izjavu javnog funkcionera promoviše izborna lista na kojoj je javni funkcioner kandidat.

I ovde je utvrđivanje činjenica bilo potrebno kako bi Agencija mogla da donese argumentovani sud o tome da li je javni funkcioner povredio neku od zabrana iz člana 50. ili opštih pravila iz člana 40. Zakona.

Umesto svega toga, u završnoj rečenici Obaveštenja se kaže da nas „na osnovu navedenog ... primenom navedenih propisa na utvrđeno činjenično stanje“ Agencija obaveštava o tome da „nema osnova da se protiv javnog funkcionera vodi postupak za odlučivanje o postojanju povrede odredaba čl. 40. i 50. Zakona“.

Obaveštenje nosi datum 29.4.2025, a poštanski pečat od 5.5.2025, što znači da je predato radi dostavljanja podnosiocu predstavke tek posle prvomajskih praznika, iako je to moglo biti učinjeno poslednjeg pre praznika. Pored toga, iako je predstavka upućena i primljena elektronskom poštom, iz čega nesumnjivo proizlazi da je taj vid komunikacije za podnosioca predstavke prihvatljiv i poželjan, Agencija je propustila da svoj akt dostavi na taj način, odmah po donošenju.

U vezi sa navedenim, predlažemo da Veće Agencije, u skladu sa ovlašćenjima iz člana 20 Zakona izvrši nadzor nad radom Direktora, odnosno Službe Agencije kojom rukovodi Direktor, a u vezi sa postupanjem po ovoj i drugim prijavama mogućeg kršenja zakona iz nadležnosti Agencije, naročito onih koje se odnose na period izborne kampanje, te da, nakon sprovedenog nadzora, zauzme načelni stav ili preduzme druge mere koje bi doprinele otklanjanju uočenih nepravilnosti.

U Beogradu,

dana 26. maja 2025. godine

Mediji

„Situacija lošija nego 2023, novi momenat je promocija Pokreta za narod“: Nemanja Nenadić o izbornim uslovima

Pravi ugao, 12. maja 2025.

Programski direktor nevladine organizacije Transparentnost Srbija Nemanja Nenadić izjavio je danas da smatra da izborni uslovi u Srbiji nisu ništa bolji nego što su bili pred izbore u decembru 2023. godine, ili junu 2024. godine, odnosno da su možda i lošiji.

"Ja bih rekao da su čak lošiji nego što su bili tada, ali to je više pitanje stvarnosti, prakse i nekih dešavanja tokom poslednjih meseci, nego zakona. Zakoni se nisu promenili ni najmanje, institucije su iste koje su bile i onda", rekao je za Radio-televiziju Vojvodine Nenadić, koji je do početka februara ove godine predsedavao Radnom grupom Skupštine Srbije za poboljšanje izbornih uslova.

Dodao je da sada postoji "novi momenat" koji do sada nije bio obuhvaćen preporukama ODIHR za poboljšanje izbornih uslova, a to su skupovi promocije Pokreta za narod i državu, na koje poziva predsednik Srbije Aleksandar Vučić, ali za koje se, kako je naveo Nenadić, ne zna ko su organizatori.

"To je jedan dodatni način da se zamagli to preplitanje između države i partije, što smo mogli da vidimo kroz najavu formiranja Pokreta za narod i državu i održavanje nekoliko javnih skupova, za koje se ne zna ni ko im je zvaničan organizator, a koji imaju neku svrhu političke promocije", rekao je Nenadić.

Upitan da li je moguće popraviti izborne uslove u kratkom roku, ukoliko uskoro budu raspisani vanredni parlamentarni izbori koje traže studenti u blokadi, kazao je da je moguće, ali da sve zavisi od političke volje. "Naravno da je moguće popraviti, čak i u kratkom roku, neke od izbornih uslova, ne sve, ali za tako nešto svakako da mora da postoji volja kod ključnih aktera - bilo da se promene izborni zakoni, ili da se primene zakoni", naveo je Nenadić.

Prema njegovim rečima, ko je vlast zaista spremna da nešto unapredi, kada je reč o izbornim uslovima, nisu neophodne nikakve radne grupe, a za mnoge stvari nisu neophodne čak ni izmene zakona, poput funkcionerske kampanje. "Ne postoji nijedan zakon koji obavezuje ministre i gradonačelnike da obilaze gradilišta za vreme izborne kampanje. Oni jednostavno mogu da prestanu da to čine. Ne postoji nijedan zakon koji obavezuje opštine ili ministarstva da dodeljuju vanrednu socijalnu pomoć baš u doba izborne kampanje. Jednostavno, treba da prestanu to da čine", ocenio je Nenadić.

Naveo je da već postoje raspisani izbori za odbornike u Zaječaru i Kosjeriću, koji se održavaju upravo po starim pravilima i uslovima.